

همیشه برای جامعه

من سیندرلا هستم

درباره سندروم دختران و پسرانی که حوصله مسئولیت‌های زندگی مشترک را ندارند و دنبال ثروت بالای طرف مقابل هستند

گزارش

لیلا شریف
روزنامه‌نگار

چند وقت پیش بود که هشنگ «کنسله» از طرف جوانان حاضر در شبکه‌های اجتماعی ترند شد و هر دختر و پسر با زدن این هشنگ به توصیف تصویری از گزینه مناسبشان برای ازدواج پرداختند. حاضران شبکه ایکس (توییتر) و اینستاگرام با الگو برداری از یک ویدیوی کوتاه که در آن دختر جوانی برای توصیف پسر مناسب برای ازدواج، می‌گوید: «ولتجک به پایین کنسله، ایرانسل باشه کنسله و...» دست به تکرار این جملات زدند.

این نگاه به ازدواج باعث شد تا بحث سندروم سیندرلا میان دختران و موضوع «پرنسس شدن پسرها» داغ شود و هر دو گروه در نبردی نامرئی دست به آفشکاری در مورد مبتلایان به این دو الگوی رفتاری زدند و هر کدام دیگری را به سخت کردن مسیر زندگی مشترک متهم کنند.

مکتب

مجید ابهری، رفتارشناس، از نگاه رفتارشناسی اجتماعی، گسترش تکیه بر مادیات و ارزش‌های مادی موجب رونق سندروم سیندرلا میان دخترهای جوان و همچنین ارزش‌های غیرعاطفی شده است. بسیاری از دختران منتظر شاهزاده زین کمر با اسب سفید هستند، من براساس ۴۰ سال پژوهش و تدریس در حوزه آسیب‌شناسی اجتماعی باید بگویم که گرایش به زندگی غربی و وابستگی به زندگی اینترنتی، اصلی‌ترین دلیل رشد این تفکر است. جوانان متوجه نیستند که مادیات بخشی از ابزار ساختاری در تکوین زندگی مشترک است و تمام آن نیست. دروغ پردازی‌های اینترنتی و نمایش عکس و فیلم از زندگی‌های غیرواقعی موجب گسترش و پروس طمع‌ورزی در بخشی از جوانان اعم از دختر و پسر شده است. بخشی از پسران به دنبال دختران توانمند از نظر اقتصادی هستند و بخشی از دختران هم با یک دره‌بین در دست در انتظار مرد رویایی خود نشسته‌اند. به همین علت سن ازدواج افزایش چشمگیری یافته است. باید عواملی مانند تربیت والدین، ویروس‌های تریبی‌ای اینترنتی و رویای زیست غربی را به‌عنوان عوامل اصلی بروز چنین دیدگاه‌هایی معرفی کرد و همچنین فراموش نکنیم که مشکل فقط در ایران نیست و جهان با این موضوع درگیر است اما در ایران با توجه به رشد چشمگیر جوانان و غفلت والدین و مدبران فرهنگی این سندروم‌ها با رشد سرطانی همراه شده‌اند. به‌عنوان یک رفتارشناس نمی‌توان گفت که این مشکل اختصاص به دختران جامعه ما دارد بلکه بخشی از پسران هم دچار «خودپرنسس» بینی شده‌اند و با رویاپردازی‌های کودکانه در انتظار شاهزاده‌های تروتمند نشسته‌اند اما در صد پسران نیست به دختران بسیار اندک و حدود یک چهارم است. در این میان نباید فراموش کرد که ظهور شوگر ددی و شوگر مامی یکی از معضلات و مشکلات گسترش این فرایند است.

رواج سندروم سیندرلا با قدرت گرفتن ارزش‌های مادی

مجید ابهری، رفتارشناس، از نگاه رفتارشناسی اجتماعی، گسترش تکیه بر مادیات و ارزش‌های مادی موجب رونق سندروم سیندرلا میان دخترهای جوان و همچنین ارزش‌های غیرعاطفی شده است. بسیاری از دختران منتظر شاهزاده زین کمر با اسب سفید هستند، من براساس ۴۰ سال پژوهش و تدریس در حوزه آسیب‌شناسی اجتماعی باید بگویم که گرایش به زندگی غربی و وابستگی به زندگی اینترنتی، اصلی‌ترین دلیل رشد این تفکر است. جوانان متوجه نیستند که مادیات بخشی از ابزار ساختاری در تکوین زندگی مشترک است و تمام آن نیست. دروغ پردازی‌های اینترنتی و نمایش عکس و فیلم از زندگی‌های غیرواقعی موجب گسترش و پروس طمع‌ورزی در بخشی از جوانان اعم از دختر و پسر شده است. بخشی از پسران به دنبال دختران توانمند از نظر اقتصادی هستند و بخشی از دختران هم با یک دره‌بین در دست در انتظار مرد رویایی خود نشسته‌اند. به همین علت سن ازدواج افزایش چشمگیری یافته است. باید عواملی مانند تربیت والدین، ویروس‌های تریبی‌ای اینترنتی و رویای زیست غربی را به‌عنوان عوامل اصلی بروز چنین دیدگاه‌هایی معرفی کرد و همچنین فراموش نکنیم که مشکل فقط در ایران نیست و جهان با این موضوع درگیر است اما در ایران با توجه به رشد چشمگیر جوانان و غفلت والدین و مدبران فرهنگی این سندروم‌ها با رشد سرطانی همراه شده‌اند. به‌عنوان یک رفتارشناس نمی‌توان گفت که این مشکل اختصاص به دختران جامعه ما دارد بلکه بخشی از پسران هم دچار «خودپرنسس» بینی شده‌اند و با رویاپردازی‌های کودکانه در انتظار شاهزاده‌های تروتمند نشسته‌اند اما در صد پسران نیست به دختران بسیار اندک و حدود یک چهارم است. در این میان نباید فراموش کرد که ظهور شوگر ددی و شوگر مامی یکی از معضلات و مشکلات گسترش این فرایند است.

زندگی‌هایی که نابود می‌شود

در روزهای اخیر یک ویدئو، بحث سندروم سیندرلا میان دختران جوان را دوباره داغ کرده است که یک روانشناس در ویدئویی کوتاه از خطر نابودی زندگی دختران جوان ایرانی به‌دلیل افتادن در تله «سندروم سیندرلا» صحبت می‌کند. هر چند تمام صحبت‌های مطرح‌شده در این ویدئوی کوتاه، قابل تأیید نیست اما در بخشی از این ویدئو که به سرعت مورد توجه سایت‌های خبری و شبکه‌های اجتماعی قرار گرفت، گفته می‌شود: «تحقیقات نشون می‌دن که بعد از ازدواج، رضایت آقایان بیشتر از خانم‌هاست، می‌دونید چرا؟ چون اکثر خانم‌ها سندروم سیندرلا دارند؛ یعنی یک انتظارات غیرواقعی‌بینانه‌ای از ازدواج دارن و فکر می‌کنن ازدواج قراره مثل یک اکسیر عمل کنه و همه چالش‌های این دختر را حل و احساس خوشبختی کنه تا دختر غرق در خوشبختی باشه. دختر به زندگی مشترک می‌ره و تازه با مشکلات مواجه می‌شه، می‌فهمه که از این خیرها نیست.»

سندروم سیندرلا از آمریکا تا ایران

عقدہ سیندرلا، یک سندروم و عارضه‌ای روانی- رفتاری است که با کنایه به ساختار داستان سیندرلا می‌پردازد. توصیف عقدہ سیندرلا برای نخستین بار با قلم یک نویسنده آمریکایی به نام «کولت داولینگ» گره خورد. او در سال ۱۹۸۱ میلادی کتابی با عنوان «عقدہ سیندرلا» نوشت و در این کتاب اعلام کرد که «بیشتر دختران آرزو دارند که روزی مردی اگر نه سوار بر اسبی سفید، دست‌کم بر پشت فرمان یک اتومبیل آخرین سیستم از راه برسد و آنها را به‌عنوان همسر به شهر آرزوهای دست‌نیافتنی ببرد. در بررسی‌هایی که از سوی آسیب‌شناسان اجتماعی در بررسی علل آمار فزاینده طلاق به‌عمل آمد، نتیجه‌گیری شد که یکی از عمده‌ترین علل طلاق، عدم شناخت کافی زن و مرد از یکدیگر و عدم صداقت آنان هنگام ازدواج است. بسیاری از دختران هنگام ازدواج، دچار عقدہ سیندرلا بوده‌اند و با عدم شناخت کافی و بلوغ فکری به‌دلیل وابستگی تشدید و عدم استقلال در تصمیم‌گیری و صرفاً توجه به ظاهر فریبنده، تن به ازدواج داده‌اند.» وضعیت امروز جامعه ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست و برخی دختران جوان خود را در قامت سیندرلای روزگار کودکی‌شان تصور می‌کنند و برای ساختن زندگی جدید، منتظر جادوی کارتون‌های کودکی می‌مانند.

پسرهایی که پرنسس شدند

همانقدر که هشنگ سندروم سیندرلا میان پسران ایرانی مورد استقبال قرار گرفته و از این توصیف برای نقد دختران جوان استفاده می‌کنند، هشنگ «پسر پرنسس» هم از سوی دختران در شبکه‌های اجتماعی به‌خصوص اینستاگرام مورد توجه قرار گرفته است. دختران برای معرفی چهره جدید از پسران که با فاصله گرفتن از ویژگی‌های سنتی مردان ایرانی از قبول مسئولیت گریزان هستند، از پسر پرنسس استفاده می‌کنند. در اغلب ویدئوها، رفتار مردانی که حاضر به پرداخت هزینه کافه و خرید نیستند، مسئولیت زندگی را قبول نمی‌کنند و... نقد می‌شوند؛ موضوعی که چندی پیش سعید معیدفر، جامعه‌شناس هم در گفت‌وگویی آن را اینگونه ریشه‌یابی کرده بود: «به‌نظر می‌رسد بخشی از علت شکل‌گیری هشنگ پرنسس ناشی از تحولی است که در سبک زندگی و ارزش‌های جامعه در حال رخ‌دادن است و قطعاً این وضعیت مخالف روندهای پیشین است؛ یعنی در جامعه‌ای که پیش از این، اساس بر این بوده که مردان باید نسبت به همسر خود یا جنس مخالف اعم از نامزد، خواهر یا حتی اقوام تعهداتی را انجام می‌داد، اکنون می‌بینیم که سیر تحولات به سمتی رفته که در راستای تحولات جهانی است.»

پژوهش بنیاد علوم رفتاری گروه مطالعات استراتژی آریا (۱۳۹۷)

رده سنی: دختران ۱۸ تا ۳۰ سال
محدوده پژوهش: تهران، رشت، اصفهان و ابهر

نتایج
۱ سندروم سیندرلا، دلیل اصلی عدم ازدواج هستند.
۲ مدرک تحصیلی، وضع مالی، خانه شخصی و جایبیت ظاهری از شروط اصلی ازدواج هستند.
۳ ۶۰ درصد دختران در سن ازدواج از سندروم سیندرلا رنج می‌برند.

راهکار مقابله با سندروم سیندرلا
۱ آموزش اولیه به خانواده‌ها و دختران جوان
۲ بی‌توجهی به ظاهر مادی و عشق آهنی (نوع و مدل خودرو)
۳ انتخاب براساس پاکدامنی، سلامت و تربیت خانوادگی

خبر روز

دست‌نوشته رهبر معظم انقلاب برای شهید آوینی

به مناسبت ۲۰ فروردین، سالگرد شهادت شهید آوینی، دست‌نوشته رهبر انقلاب در صفحه اول قرآن اهدا شده به خانواده شهید آوینی منتشر شد. متن دست‌نوشته مقام معظم رهبری به این شرح است: «به یاد شهید عزیز، سید شهیدان اهل قلم، آقای سعیدمرتضی آوینی که یادش غالباً با من است، به خانواده گرامی‌اش اهدا می‌گردد.» شهید مرتضی آوینی، ۲۰ فروردین ۱۳۷۲ در منطقه فکّه به دلیل برخورد با مین به فیض شهادت نائل شد.

شناسنامه اطلاعات اماکن عمومی ویژه زنان ایجاد شود

زهرابهر روز آذر، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده: ۴۰ میلیون زن ایرانی باید احساس کنند دیده می‌شوند و طرد نشده‌اند؛ بنابراین ضروری است شناسنامه جامعی از زیرساخت‌های مرتبط با زنان در سطح استان‌ها تهیه و به‌روزرسانی شود؛ این شناسنامه باید شامل اطلاعات دقیق از پارک‌های ویژه زنان، مسالنه‌های ورزشی مناسب‌سازی‌شده، اتاق‌های مادر و کودک، سرویس‌های بهداشتی مناسب‌سازی‌شده برای کودک و سایر فضاهای اجتماعی مانند خانه‌های امن، مراکز سلامت و خانه‌های تلاش باشد.

زنان

خانواده زیر چتر مادران

زنان سرپرست خانوار معمولاً به دلایل مختلفی مانند فوت همسر، متارکه، طلاق، بیماری و از کار افتادگی همسر، مسئولیت خانواده را به‌عهده می‌گیرند. به‌طور دقیق‌تر، سازمان بهزیستی زنانی را که عهده‌دار تأمین معاش مادی و معنوی خود و اعضای خانوار هستند، «سرپرست خانوار» معرفی می‌کند. براساس اطلاعاتی که سیدحسین موسوی چلک، معاون سازمان سلامت اجتماعی سازمان بهزیستی کشور منتشر کرده است، ۲۸۰ هزار و ۵۰۰ زن سرپرست خانوار تحت پوشش این سازمان هستند.

مهم‌ترین عوامل قبول سرپرستی خانوار از سوی زنان
■ طلاق
■ فوت همسر
■ از کار افتادگی شوهر

تعداد زنان سرپرست خانوار تحت پوشش بهزیستی
۲۸۰،۵۰۰ نفر

میزان مستمری ماهانه بر اساس تعداد خانوار
■ خانوار یک نفره کمتر از یک میلیون تومان
■ خانوارهای ۵ نفره و بیشتر حدود ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان

خدمات غیرمستمر
■ حمایت‌های آموزشی و تحصیلی
■ تسهیلات اشتغال
■ تسهیلات مسکن
■ بیمه
■ بهداشت و درمان
■ تسهیلات ازدواج
■ خرید وسایل ضروری و امنیت غذایی

نکته: برخی موارد حمایتی از زنان سرپرست خانوار، بلاعوض و برخی هم در قالب وام‌های بدون بهره ارائه می‌شود. حمایت‌های مربوط به آموزش‌های مهارت‌های زندگی، ارتقای نشاط، خدمات مشاوره، روانشناختی و مددکاری اجتماعی هم بخش دیگری از این خدمات است.

مرکز آمار در رابطه با زنان سرپرست خانوار، اطلاعاتی براساس سرشماری‌های سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ منتشر و اعلام کرده است که امکان توانمندسازی آنها وجود ندارد.

زنان سرپرست خانوار ۷۰ درصد بالای ۵۰ سال هستند.

یادداشت
روزنامه‌نگار

بخت تلخ در پاسداری از زبان و ادبیات فارسی

قلمرو گستره فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی، نه آن میزان است که در داخل مرزهای جغرافیایی و سیاسی محدود و معین شده، بلکه فراتر از آن و به گستره ایران فرهنگی است که علاوه بر ایران سیاسی امروز بخش‌هایی از آسیای مرکزی، افغانستان، قفقاز و جنوب روسیه، پاکستان و هند را هم دربرمی‌گیرد. این وضعیت تا حدود زیادی و امدار مشاهیر و مفاخر فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی و آثار گران‌سنگ و ماندگار آنهاست که ریشه در فرهنگ و تمدن ایران‌زمین دارد و اکنون هم با گذشت قرن‌ها، وقتی صحبت از فرهنگ و زبان و ادبیات فارسی می‌شود، ساکنان ایران فرهنگی در هر جایی از این کره خاکی که باشند، قریب‌بین خود و فارسی‌زبانان مناطق دیگر احساس می‌کنند و این میراث فرهنگی ارزشمندی است که باید همچنان پاس داشته شود، اما شواهد موجود نشان می‌دهد، برخلاف فارسی‌زبانان ساکن در خارج از مرزهای جغرافیایی و سیاسی ایران کنونی که با غرور و هیجان و تسلط کافی از گنجینه‌های فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی یاد می‌کنند و متون کهن و کلاسیک ادبیات فارسی را به شیوه‌ای هر چه تمام‌تر قرائت می‌کنند، هموطنان فارسی‌زبان در داخل کشور چنان با این آثار ادبی بیگانه شده‌اند که وقتی در جمعی یا مجلسی قرار می‌شود بیانی یا آیینی از متون کهن فارسی را قرائت کنند، به تهنه‌تپه می‌افتند و به جای نمایش اقتدار خود بر فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی، به‌عنوان میراث‌دار این فرهنگ غنی در ایران‌زمین، بیگانگی خود را با این فرهنگ کهن با عجز و درماندگی نمایان می‌کنند. نمونه اخیر این موقعیت دردناک را می‌توان در صحنه‌ای ناخوشایند و تأسف‌آور در یکی از سریال‌های نوزدی تلویزیون کشورمان با عنوان «پایتخت ۷» دید که در آن، کاراکتر اصلی سریال، «نقی معمولی» وقتی قرار می‌شود ادبیاتی از متون کهن فارسی را در حضور مهمانان تاجیکستانی فارسی‌زبان قرائت کند، کلمات بی‌ربطی را به زبان می‌آورد و بیگانگی خود را چنان آشکار می‌کند که باعث حیرت مهمانان تاجیکستانی می‌شود و در مقابل، اعضای خانواده تاجیکستانی با هم و هم‌و‌اشورا انگیز آیینی از رودکی، نخستین شاعر سرشناس پارسی‌سرای ایرانی در دوره سامانی در سده چهارم هجری قمری و استاد شاعران این سده در ایران را می‌خوانند: «بوی جوی مولیان آید همی / یاد یار مهربان آید همی / ریک آموی و درشتی راه او / زایم پر بنیان آید همی...»

طرح همنشینی/احمدعلی خلیلی